

[H. C. Toff.]

klitlov igennem, var begribeligvis helt anderledes end forholdene i vore dage. Da var det alene naturens kræfter og husdyrenes færden på de pågældende områder, der forårsagede sandflugt. I tiden siden da er det ved dygtig indsats lykkedes at standse sandflugten og dermed begrænse de alvorlige følger, sandflugten tidligere har forårsaget i store dele af Vestjylland, hvor særdeles god landbrugsjord blev overfløjet med sand og jorden gjort ubrugelig til landbrugsdrift.

I 1935 havde den danske befolknings ønske om at tilbringe ferien ved havet taget et sådant omfang, at man på visse dele af den jyske vestkyst så faren i det sommerhusbyggeri, der i stort omfang fandt sted, og den deraf følgende færdsel, faren for, at sandflugt på ny kunne begynde på disse områder, hvis man ikke traf foranstaltninger derimod. Samtidig ønskede man at gøre det muligt for befolkningen at færdes dér uden ustandselig at skulle møde hegn og spærringer, hvorfor man ved en lovændring i 1935 forbød opsætning af sådanne hegn og spærringer.

Vi har siden 1935 gennemlevet en udvikling, som medfører, at befolkningen i voldsomt omfang besøger klitstrækningerne og bygger sommerhuse langs kysten. Man ønsker derfor at videreudbygge loven fra 1935 med det formål at hindre nye muligheder for sandflugt samt åbne adgangen for den danske befolkning til Vesterhavs-klitterne og Vesterhavsstranden, og dette vil vi gerne være med til.

Men det kan jo ikke nægtes, at vi på flere områder har kritiske bemærkninger at gøre til det af den højtærede minister fremsatte lovforslag, og vi mener, der må et grundigt udvalgsarbejde til efter denne første behandling, og at dette udvalgsarbejde må medføre ændringer i lovforslaget.

Det er store beføjelser, der overlades til klitmyndighederne, hvilket for det vestjyske område vil sige klitdirektøren, medens det i den øvrige del af landet er amtsrådene. Vi er betænkelige ved, at der ingen mulighed er for appel til domstolene, og at man lægger så megen myndighed over til klitmyndighederne, selv om der i visse til-

fælde er mulighed for appel til overlandvæsenskommissionerne og ellers til landbrugsministeren.

Som i den tidligere lovgivning åbnes der adgang for klitmyndighederne til nedlæggelse af veje og til at forbyde anlæg af nye veje. Langs den jyske vestkyst går en redningsvej, og jeg går da ud fra, at der ikke gennem lovforslaget åbnes adgang for nogen klitmyndighed eller minister til at nedlægge denne vej, som redningsvæsenet vil benytte, ligesom det heller ikke bør være muligt for klitmyndighederne gennem lovforslaget at forhindre anlæggelse af nye offentlige veje.

Lovforslaget ændrer også sammensætningsmuligheden for de kommunale sandflugtskommissioner, idet man her forhindrer, at personer ansat ved klitvæsenet kan vælges som kommunalvalgt medlem af kommissionen. Efter bemærkningerne har man ønsket at udskyde disse personer af hensyn til eventuelle interessemodsatninger. Jeg forstår ikke rigtigt denne begrundelse i dette tilfælde. Hvis den pågældende kommunalbestyrelse ønsker at vælge en person ansat i klitvæsenet, fordi han måske er den mest sagkyndige, vil det være forkert, at vi gennem loven forhindrer kommunen deri. Hvorfor skål vi også her knægte det kommunale selvstyre? Hvorfor kan man ikke som hidtil overlade til sandflugtskommissionen at ansætte klitfogderne i stedet for nu at overlade dette til en embedsmand alene, nemlig til overklitfogden?

Spørgsmålet om erstatning til lodsejere, der efter loven skal have arealer fredet, og som dermed mister dispositionsretten over disse, må vi også have rejst. Hvor det før var ubetydelige værdier, der stod på spil for den enkelte, ja, hvor man næsten kan sige, at sandflugtens bekæmpelse måske i første række kom den pågældende selv til gode derved, at standsningen af sandflugten forhindrede yderligere forringelse af de bagved liggende arealer, er forholdet i dag det, at med det omfang, turismen har fået, er det vel nærmest de arealer, der nu yderligere inddrages under fredningen, der har den største værdi for ejeren, hvad enten han udlejer grunde eller huse eller sælger de pågældende jordstykker til borgere, der ønsker at erhverve sig en sommerbolig.